

de stegne til 107,909 Huse med Jord og 29,016 uden Jord. I 1873 vare de stegne til 131,162 Huse med Jord og 31,253 uden Jord. Og saa endelig i 1885 var Tallet naaet til 150,260 Huse med Jord og 35,329 uden Jord eller jordløse Huse. At der altsaa er foregaaet en meget betydelig Stigning, er jo klart nok. Men det har sin Interesse at se, hvorledes disse Huse ere fordelte i Klasser, og jeg skal derfor lige nævne, hvorledes Forholdet stiller sig der for 1885. Da var der her i Landet 67,773 Huse med et Tilliggende fra 2 Stpr. til 1 Td. Hartkorn, 45,850 Huse fra 1 Tjerdingkar til 2 Stpr., 36,637 under 1 Tjerdingkar Hartkorn, og 35,329 jordløse Huse. Nu maa der hertil straks bemærkes, at vi under den første Klasse, altsaa fra 2 Stpr. til 1 Td. Hartkorn, ville finde et meget stort Antal Jordbrug, som strengt taget ikke kunne henregnes til Huslodder. Der er mange Tusinde, maasse eller Halvdelen af de c. 67,000, som ere Jordbrug fra 8—10—12 Td. Land og derover efter Jordens Bestaendighed, og det er altsaa selvstaendige Jordbrug, som strengt taget ikke kunne henregnes til det, man i Almindelighed forstaaer ved Huslodder. Endelig skal jeg gøre opmaerksom paa, at vi have 36,637 Huse under 1 Td. Hartkorn, og det er for den allerstørste Del Huslodder eller Huse, som maa henregnes til vore jordløse Huse. De Huslodder, som vi særlig have Trang til, ville altsaa vinde meget betydelig i Tallet; det er de Huslodder, hvor man kan holde 1 eller i det højeste 2 Røer. Jeg tror ikke, vi komme over 50,000 af den Klasse; men det forekommer mig, at selv om vi have 50,000 af den Slags Huslodder, er det langt fra noget stort Tal, naar man ser hen til, at vi af jordløse Huse og Huse under 1 Td. Hartkorn have over 70,000, foruden at vi have en hel Mængde Indsiddere omkring paa Landet. Der kan vist næppe være nogen Tvivl om, at der af disse 80,000 jordløse Husmænd og Indsiddere er et meget stort Tal, som ønske at saa Brugen af en lille Jordlod, naar det kunde lykkes paa nogenlunde rimelige Betingelser. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at selv om man indrømmer, at Husloddernes Antal er steget meget betydeligt, tro vi, at der endnu er Brug for mange flere Huslodder, mange flere smaa Jordbrug af den Slags, navnlig saadanne Huslodder, hvor man kan holde 1—2 Røer. Dette, at der er Trang til flere Huslodder her i Landet, er ogsaa noget, som er kommet frem ved forskellige Beslutninger. Spørgsmaalet kom frem ved de samvirkende jydsk Landbosforeningers Delegeretmøde i Østeraaret, og det samme

var Tilfældet ved de fynske Landbosforeningers Delegeretmøde og ved begge disse Møder var der et stort Antal Landmænd, som udtalte sig til Gunst for, at disse smaa Jordbrug ikke alene skulde bevares, men at deres Antal ogsaa skulde forøges. Den samme Udtalelse have vi ogsaa hørt fra det store Agrarmøde i Odense, men jeg skal ikke opholde mig nærmere derved. — Hvad selve Lovforslaget angaar, kan jeg fatte mig meget kort. Jeg skal kun gøre et Par Bemærkninger særlig om Hovedbestemmelsen deri, som jo er den, at Huslodder fra 2 Stp. til 5 Td. Land ikke kunne nedlægges uden den stedlige Kommunalbestyrelses Samtykke. For de Huslodders Vedkommende, som have et Areal fra 2 Stp. til 1 Td. foreslaa vi, at det udelukkende lægges i Kommunalbestyrelsens Haand, hvorvidt de maa nedlægges eller ikke, naar de ansøge derom. Vi have ment at maatte gøre dette, fordi der kan være forskellig Trang til Stede i de forskellige Egne. I enkelte Kommuner vil Forholdet vistnok være det, at der er Trang til saadanne Huslodder, medens i enkelte andre Kommuner omkring ved Købstæderne det modsatte nærmest vil være Tilfældet. Men hvad angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt der er Trang til saadanne smaa Huslodder fra 2 Stp. til 1 Td. Land, eller om der er rigelig af dem, er noget, som den stedlige Kommunalbestyrelse allerbedst er i Stand til at dømmene om, og vi have derfor ment udelukkende at kunne lægge dette i Kommunalbestyrelsens og eventuelt i Amtsrådets Hænder. Med Hensyn til Huslodder fra 1 til 5 Td. Land have vi ment at maatte fordre som Betingelse for, at en saadan Lod nedlægges, at der udlægges en anden Lod i dens Sted. Denne Fordring have vi simpelt hen stillet op, fordi vi mene, at det er særlig den Slags Huslodder, der er Trang til omkring i Landet. — Det er jo muligt, at en Del af de Bestemmelser her foreslaas, trænge til at ændres paa adskillige Punkter; men Forslagsstillerne betragte heller ikke Forslaget som andet end som et Grundlag, hvorpaa vi ønske at optage en Forhandling med den Opgave at bevare Huslodderne omkring i Landet. Vi finde, at der er saa meget mere Grund til at gøre noget i den Retning, som vi jo nu for Tiden staa uden nogen som helst Regel i den Henseende. Man kan vistnok sige, at Nedlæggelsen af Huslodder foregaaer nu paa bedste Bestud uden noget som helst retsligt Grundlag. Der gælder vistnok kun een Ret i dette Tilfælde, og det er den stærkeres Ret; men det er dog vistnok afgjort, at den stærkeres Ret ikke altid stemmer med det,